

Αναφορά 23192/2002: Ιθαγένεια αλλοδαπής που νυμφεύθηκε με έλληνα προ του 1983 αλλά δεν προέβη σε δημοτολογική εγγραφή

1. Έγγραφο από 24.12.2002 προς τα Υπουργεία Εσωτερικών & Εξωτερικών

Η κ. C. έχει την ελληνική ιθαγένεια από το 1969, συνεπεία του γάμου της με έλληνα πολίτη. Το Προξενικό Γραφείο Στοκχόλμης φέρεται ότι αρνήθηκε προσφάτως τη χορήγηση νέου διαβατηρίου σ' αυτήν, αμφισβητώντας την ελληνική της ιθαγένεια.

Απευθυνόμενος στο Προξενικό Γραφείο, ο Συνήγορος του Πολίτη επεσήμανε ότι οι σχετικές διατάξεις δεν ορίζουν υποχρέωση προσκόμισης δημοτολογικής εγγραφής για έκδοση διαβατηρίου κατοίκου εξωτερικού. Τέτοια υποχρέωση θα μπορούσε να συναχθεί εμμέσως από την αυτονόητη προϋπόθεση ελληνικής ιθαγένειας (αφού η δημοτολογική τακτοποίηση, υποχρεωτική κατά τον νόμο, αποτελεί την ασφαλέστερη απόδειξη ιθαγένειας), μόνον αν δεν υπήρχε το άρθρο 11 παρ. 1 π.δ. 417/93, σύμφωνα με το οποίο η ιθαγένεια, ως προϋπόθεση έκδοσης διαβατηρίου κατοίκων εξωτερικού, αποδεικνύεται ελευθέρως (*«Για τη χορήγηση διαβατηρίων από τις Ελληνικές Προξενικές αρχές του εξωτερικού σε μόνιμους κατοίκους εξωτερικού απαιτούνται: ... γ. Οποιοδήποτε στοιχείο, που αποδεικνύει την Ελληνική ιθαγένεια του αιτούντος»*), δηλαδή ακόμη και χωρίς δημοτολογική εγγραφή. Στην προκειμένη περίπτωση, η κ. C. συνήψε γάμο (θρησκευτικό, ήτοι εξ αρχής υποστατό κατά το τότε ισχύον δίκαιο) με έλληνα πολίτη το 1969, ήτοι υπό την ισχύ των παλαιών διατάξεων του Αστικού Κώδικα και του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας, σύμφωνα με τις οποίες η κτήση της ελληνικής ιθαγένειας αποτελούσε, για αλλοδαπή γυναίκα, αυτονόητη και αυτοδίκαιη συνέπεια του γάμου της με έλληνα πολίτη (παλιό άρθρο 4 παρ. 1 Κ.Ε.Ι.: *«Αλλοδαπή μεθ' Έλληνας συζευχθείσα γίνεται Ελληνίς, εκτός αν, διατηρούσα την ήν κατά την τέλεσιν του γάμου κέκτηται ιθαγένειαν, δηλώσει προ ταύτης ότι δεν θέλει ν' αποκτήσει την Ελληνικήν Ιθαγένειαν»*), χωρίς ν' απαιτείται δημοτολογική καταχώριση αυτού. Η δημοτολογική τακτοποίηση ήταν και παραμένει υποχρεωτική ακόμη και σ' εκείνες τις περιπτώσεις, πλην όμως ο νομοθέτης επέλεξε να συνδέσει τη μη τήρηση της υποχρέωσης αυτής με έννομες συνέπειες σε άλλα πεδία και όχι στο πεδίο της ιθαγένειας. Η μεταβολή, με τους ν. 1329/83 & 1483/84, των ρυθμίσεων που αφορούν τις συνέπειες του γάμου στην ιθαγένεια, δεν είχε αναδρομική ισχύ, δεν ανέτρεψε δηλαδή τις ήδη δημιουργηθείσες νομικές καταστάσεις, ούτε έθεσε την τήρηση οιασδήποτε διαδικασίας ως προϋπόθεση για τη διατήρηση αυτών, αντιθέτως μάλιστα έθεσε την τήρηση συγκεκριμένης διαδικασίας μόνον ως προϋπόθεση για την εκούσια αποβολή της ιθαγένειας (άρθρο 7 παρ. 1 ν. 1438/84: *«Αλλοδαπή, που απέκτησε την ελληνική ιθαγένεια λόγω γάμου της με Έλληνα και διατηρεί την ιθαγένεια που είχε πριν από την τέλεση του γάμου, αποβάλλει την ελληνική ιθαγένεια αν δηλώσει τη σχετική βούλησή της μέχρι 31 Δεκεμβρίου 1986 ...»*). Συνεπώς η κ. C., αφού δεν υπέβαλε δήλωση κατ' άρθρον 7 παρ. 1 ν. 1438/84, διατηρεί την ελληνική ιθαγένεια. Άλλωστε, μετά τον γάμο της, έλαβε αλληπάλληλα ελληνικά διαβατήρια, γεγονός που αποδεικνύει ότι η διοίκηση είχε ήδη αναγνωρίσει τα παραπάνω αυτονόητα. Εξυπακούεται, βέβαια, ότι η νομική βάση για τη διαπίστωση συνδρομής των ουσιαστικών προϋποθέσεων ιθαγένειας συνίσταται στο παλιό άρθρο 4 παρ. 1 Κ.Ε.Ι. και όχι σ' αυτήν καθ' εαυτήν την ύπαρξη προηγούμενων διαβατηρίων, η οποία επισημαίνεται εδώ απλώς ως πιστοποίηση της διοικητικής παλινωδίας.

Απαντώντας, το Προξενικό Γραφείο ισχυρίζεται ότι η κ. C. *«εξακολουθεί να είναι μόνο πολίτης Σουηδίας»*, προς επίρρωση δε του ισχυρισμού αυτού επικαλείται δημοτολογική οικογενειακή μερίδα του Δήμου Νέας Ιωνίας, όπου η εγγραφή της

συνοδεύεται από τη φράση «ενδεικτικά / υπήκοος Σουηδίας». Ωστόσο, στην ίδια ακριβώς μερίδα μνημονεύεται η ημερομηνία του γάμου και ο θρησκευτικός τύπος αυτού, στοιχεία από τα οποία σαφώς συνάγεται, κατά το προϊσχύσαν νομικό πλαίσιο όπως αναπτύχθηκε παραπάνω, η ελληνική ιθαγένεια της συζύγου. Ο χαρακτηρισμός της εγγραφής ως «ενδεικτικής» σημαίνει απλώς ότι δεν έχει ολοκληρωθεί η δημοτολογική τακτοποίηση, κάτι που αποτελεί, πράγματι, ανεκπλήρωτη υποχρέωση της κ. C., πλην όμως δεν έχει επίπτωση στην ιθαγένειά της. Η φράση «υπήκοος Σουηδίας», εμφανιζόμενη σε δημοτολογικό πιστοποιητικό αλλοδαπής που συνήψε γάμο με έλληνα προ του 1983, δεν μπορεί παρά να σημαίνει ότι η εν λόγω σύζυγος διατηρεί και τη σουηδική της ιθαγένεια, εν όψει των ανωτέρω διατάξεων. Άλλως πως ερμηνευόμενη, η εγγραφή «υπήκοος Σουηδίας» θα ήταν παράνομη, και πάντως η ύπαρξή της δεν αρκεί για να υπερκεράσει τη νομική κατάσταση που δημιουργήθηκε δυνάμει του παλαιού άρθρου 4 παρ. 1 του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγενείας. Συνεπώς, ο αφοριστικός ισχυρισμός ότι η κ. C. «εξακολουθεί να είναι μόνο πολίτης Σουηδίας», στερείται ερείσματος και καταδεικνύει άγνοια νόμου.

Στη συνέχεια, το Προξενικό Γραφείο επικαλείται την υπ' αρ. Φ.91401-2964/16.2.2001 εγκύκλιο του Υπουργείου Εσωτερικών, από την οποία φέρεται να προέκυπτε η προϋπόθεση δημοτολογικής εγγραφής. Εκείνη η εγκύκλιος κατέληγε στο κρίσιμο συμπέρασμα (περί της δημοτολογικής εγγραφής ως προϋπόθεσης για την έκδοση διαβατηρίου κατοίκων εξωτερικού) με τον εξής συλλογισμό: «*Η Ελληνική Ιθαγένεια αποδεικνύεται αποκλειστικά και μόνον με πιστοποιητικά εγγραφής στα δημοτολόγια, που εκδίδει, ως μόνος αρμόδιος, ο οικείος Δήμαρχος, όπως επιτάσσει το άρθρο 25 του Κ.Ε.Ι.. Κατά συνέπεια, όταν το άρθρο 11 παράγρ. 1(γ) του Π.Δ. 417/1993 ορίζει ότι για τη χορήγηση διαβατηρίων από τις Ελληνικές Προξενικές Αρχές απαιτείται "οποιοδήποτε στοιχείο που θα αποδεικνύει την Ελληνική Ιθαγένεια του αιτούντος"* εννοεί προφανώς πιστοποιητικό γεννήσεως ή οικογενειακής κατάστασης ή ο,τιδήποτε άλλο στοιχείο που θα έχει εκδοθεί από τον οικείο Δήμαρχο και θα αναφέρει την εγγραφή του αιτούντος στο ισχύον δημοτολόγιο. ... Κανένα άλλο στοιχείο δεν μπορεί να υποκαταστήσει το ανωτέρω πιστοποιητικό, το οποίο είναι απαραίτητο για την έκδοση διαβατηρίου». Ο συλλογισμός αυτός δεν ευσταθεί. Κατ' αρχήν, το άρθρο 25 του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγενείας ορίζει μεν ότι στο πιστοποιητικό εγγραφής στα δημοτολόγια πρέπει να μνημονεύεται η νομική βάση κτήσεως της ιθαγενείας, ως επίσης και ότι το πιστοποιητικό αυτό «*αποδεικνύει την ελληνικήν ιθαγένειαν μέχρις αποδείξεως του εναντίου*», αλλ' ουδόλως χαρακτηρίζει το πιστοποιητικό αυτό ως τον αποκλειστικό τρόπο απόδειξης ιθαγενείας. Εφ' όσον δεν ορίζεται άλλως, η ιθαγένεια αποδεικνύεται με οποιοδήποτε στοιχείο από το οποίο προκύπτει η συνδρομή των κατά νόμον ουσιαστικών προϋποθέσεων αυτής (γέννηση από έλληνες γονείς, πολιτογράφηση, γάμος αλλοδαπής με έλληνα προ του 1984 κ.ο.κ.). Απ' όλα τα νοητά στοιχεία απόδειξης, το πιστοποιητικό εγγραφής στα δημοτολόγια είναι, πράγματι, το ισχυρότερο (εκ της ανωτέρω διάταξης του Κ.Ε.Ι.), αλλ' όχι το μοναδικό. Μοναδικό καθίσταται μόνον όπου αυτό προβλέπεται ρητώς, κάτι που συμβαίνει, λόγου χάριν, στην περίπτωση της χορήγησης διαβατηρίου σε ανήλικο κάτοικο εσωτερικού κατ' άρθρον 10 παρ. 3 π.δ. 417/93 («*Για τους κάτω των δέκα τεσσάρων ετών ... υποβάλλεται πιστοποιητικό εγγραφής στα δημοτολόγια*»). Μάλιστα, στην περίπτωση της χορήγησης διαβατηρίου κατοίκων εξωτερικού, υπάρχει ρητή διάταξη που επιτρέπει την δι' οιοδήποτε μέσου απόδειξη ιθαγενείας (άρθρο 11 παρ. 1 π.δ. 417/93: «*Οποιοδήποτε στοιχείο, που αποδεικνύει την Ελληνική ιθαγένεια του αιτούντος*»). Νοείται, δηλαδή, οποιοδήποτε στοιχείο αποδεικνύει τη συνδρομή των ουσιαστικών προϋποθέσεων αυτής. Η ανωτέρω εγκύκλιος του Υπουργείου Εσωτερικών, προσπαθώντας να ερμηνεύσει συσταλτικά τη διάταξη αυτή, αλλοιώνει

το περιεχόμενό της: «Όταν το άρθρο 11 παράγρ. 1(γ) του Π.Δ. 417/1993 ορίζει ότι για τη χορήγηση διαβατηρίων από τις Ελληνικές Προξενικές Αρχές απαιτείται “οποιοδήποτε στοιχείο που θα αποδεικνύει την Ελληνική Ιθαγένεια του αιτούντος” εννοεί προφανώς ... ο,τιδήποτε άλλο στοιχείο που ... θα αναφέρει την εγγραφή του αιτούντος στο ισχύον δημοτολόγιο». Η συσταλτική αυτή ερμηνεία είναι ανεπίτρεπτη, διότι, κατ’ ουσίαν, δεν ερμηνεύει τη διάταξη «οποιοδήποτε στοιχείο που αποδεικνύει την ελληνική ιθαγένεια», αλλά θέτει, πέραν πάσης εξουσιοδοτήσεως, νέο κανόνα δικαίου ο οποίος απαιτεί «οποιοδήποτε στοιχείο που αποδεικνύει τη δημοτολογική εγγραφή». Έτσι, ενώ το άρθρο 11 παρ. 1 π.δ. 417/93 ρητώς εστίασε (προκειμένου περί κατοίκων εξωτερικού) στις ουσιαστικές προϋποθέσεις της ιθαγένειας και επέβαλε στη διοίκηση να επιδείξει ελαστικότητα περί τη διαδικασία απόδειξης αυτής, ήδη η διοίκηση καταλύει, δι’ εγκυκλίου, την υποχρέωση ελαστικότητας που της είχε επιβληθεί με κανόνα δικαίου. Επί πλέον, επισημαίνεται ότι το π.δ. 417/93, όπου θέλησε να επιβάλει το πιστοποιητικό εγγραφής στα δημοτολόγια ως μόνο μέσον απόδειξης ιθαγένειας, το έπραξε ρητώς (λ.χ. άρθρο 10 παρ. 3), οπότε δεν νοείται ερμηνευτική επέκταση της προϋπόθεσης αυτής σε χώρους, τους οποίους το ίδιο το π.δ. 417/93 επέλεξε να ρυθμίσει διαφορετικά.

Η υπ’ αρ. Φ.91401-2964/16.2.2001 εγκύκλιος του Υπουργείου Εσωτερικών διακατεχόταν από έντονη προσπάθεια να επιβληθεί η υποχρέωση δημοτολογικής τακτοποίησης ολόκληρου του πληθυσμού της χώρας: «*Η δημοτολογική τακτοποίηση των Ελλήνων, όχι μόνο των διαβιούντων στο εσωτερικό, αλλά και των διαμενόντων στο εξωτερικό, είναι υποχρεωτική, δεδομένου ότι η εγγραφή στο Δημοτολόγιο δεν αποδεικνύει μόνον την Ελληνική Ιθαγένεια και την οικογενειακή κατάσταση του πολίτη, ... αλλά η σωστή και πλήρης ενημέρωση των δημοτολογίων είναι απαραίτητη, αφού τα δημοτολόγια θα αποτελέσουν, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 2623/1998, τη βάση επί της οποίας θα συνταχθούν οι ονομαστικές καταστάσεις που θα αποτελέσουν τους νέους εκλογικούς καταλόγους της χώρας. ... Να επισημάνετε στους Έλληνες κατοίκους Εξωτερικού, ότι κινδυνεύουν, εάν εγκαίρως δεν προβούν στην δημοτολογική τακτοποίησή τους, να μην μπορούν να εξασκήσουν στο μέλλον το δικαίωμα του εκλέγειν*». Η προσπάθεια αυτή είναι, κατ’ αρχήν, κατανοητή, δεδομένου ότι η δημοτολογική τακτοποίηση αποτελεί πράγματι υποχρέωση των πολιτών. Ωστόσο, η επιβολή αυτής της υποχρέωσης δεν είναι δυνατόν να συνδέεται, δι’ απλής εγκυκλίου, με έμμεση επιβολή κυρώσεων μη προβλεπομένων από διάταξη νόμου. Νόμιμες κυρώσεις για την παράλειψη εγγραφής στα δημοτολόγια, είναι μόνον εκείνες που προβλέπονται ρητώς (όπως ήδη, λόγου χάριν, η αδυναμία άσκησης του δικαιώματος ψήφου δυνάμει του ν. 2623/98), ενώ δεν νοείται επέκταση των κυρώσεων αυτών σε άλλα πεδία ερήμην του νομοθέτη. Ειδικά προκειμένου περί της χορήγησης διαβατηρίων σε κατοίκους εξωτερικού, η ισχύουσα διάταξη («*Για τη χορήγηση διαβατηρίων ... σε μόνιμους κατοίκους εξωτερικού απαιτούνται: ... γ. Οποιοδήποτε στοιχείο, που αποδεικνύει την Ελληνική ιθαγένεια του αιτούντος*») είναι τόσο σαφής, ώστε οποιαδήποτε αμφισβήτηση της ισχύος της δεν αποτελεί ερμηνεία, αλλά κρίση σκοπιμότητας, ανεπίτρεπτη για τη διοίκηση. Θα ήταν εύλογη η επιβολή της αδυναμίας εκδόσεως διαβατηρίου, ως επιπρόσθετης κύρωσης για την παράλειψη δημοτολογικής τακτοποίησης. Νόμιμη όμως θα είναι, μόνον αν καθορισθεί με κανόνα δικαίου ίσης ή υπέρτερης τυπικής ισχύος σε σχέση με το π.δ. 417/93. Συνοψίζοντας: Ο ισχύων Κώδικας Διαβατηρίων (π.δ. 417/93) παρέσχε, καλώς ή κακώς, στους μόνιμους κατοίκους εξωτερικού τη δυνατότητα ν’ αποκτούν διαβατήριο ακόμη και αν στερούνται δημοτολογικής εγγραφής. Η δυνατότητα αυτή είναι νόμιμη, διότι δεν αντιβαίνει στο άρθρο 25 του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας. Κατάργηση της δυνατότητας αυτής είναι δυνατή μόνο με κανόνα δικαίου αντίστοιχης τυπικής ισχύος,

εφ' όσον τα προς τούτο αρμόδια πολιτειακά όργανα αποτιμήσουν ως υπέρτερο αγαθό την ολοκλήρωση της δημοτολογικής τακτοποίησης του πληθυσμού. Μέχρις εκδόσεως τέτοιου κανόνα δικαίου, η δι' «ερμηνευτικών» εγκυκλίων εξουδετέρωση της διάταξης του άρθρου 11 παρ. 1 π.δ. 417/93 δεν είναι νόμιμη, και δεν θα μπορούσε να δεσμεύσει τα Προξενικά Γραφεία, πολλώ μάλλον αφού μία εγκύκλιος, εξ ορισμού, δεν θέτει δίκαιον αλλ' απλώς το ερμηνεύει.

Στο υπ' αρ. πρωτ. Φ.96081/18911/20.9.2002 έγγραφό του προς το Υπουργείο Εξωτερικών «με την παράκληση να ενημερώσει σχετικά τις Ελληνικές Προξενικές Αρχές στο Εξωτερικό», το Υπουργείο Εσωτερικών αποδέχθηκε ρητώς την ανωτέρω άποψη του Συνηγόρου του Πολίτη σχετικά με τη δυνατότητα έκδοσης κανονικού διαβατηρίου πλήρους ισχύος ακόμη και σε περίπτωση που δεν προϋπάρχει δημοτολογική εγγραφή. Έτσι, η τελευταία αυτή εγκύκλιος ανέτρεψε τα μέχρις εκείνης της στιγμής (και δυνάμει της υπ' αρ. Φ.91401-2964/16.2.2001 εγκυκλίου) εφαρμοζόμενα.

Οι σχετικές διατυπώσεις της νέας εγκυκλίου είναι σαφείς: «*Η δημοτολογική τακτοποίηση όλων των Ελλήνων κατοίκων εσωτερικού αλλά και εξωτερικού είναι υποχρεωτική ... Μέχρις ότου, όμως, προσκομιστεί το εν λόγω πιστοποιητικό, μπορείτε, εφόσον ο ενδιαφερόμενος δεν έχει απολέσει την Ελληνική Ιθαγένεια, να εκδώσετε διαβατήριο βάσει των υπάρχόντων στοιχείων (αστυνομική ταυτότητα, διαβατήριο κλπ.)*». Δυστυχώς, όπως προκύπτει από την απάντηση του Προξενικού Γραφείου Στοκχόλμης αλλά και από τηλεφωνική επικοινωνία του διευθύνοντος αυτό με συνεργάτη του Συνηγόρου του Πολίτη, η λεκτική σαφήνεια της εγκυκλίου δεν κατέστη δυνατό να διαλύσει κάθε κίνδυνο παρερμηνειών, πιθανώς επειδή το Υπουργείο Εσωτερικών προτίμησε να εμφανίσει τη νέα του εγκύκλιο ως «*συνέχεια*» της παλαιότερης, ενώ κατ' ουσίαν αυτή συνιστούσε πλήρη ανατροπή εκείνης. Έτσι, το Προξενικό Γραφείο: Πρώτον, μνημονεύει ρητώς τη διατύπωση της παλαιάς εγκυκλίου «*η Ελληνική Ιθαγένεια αποδεικνύεται αποκλειστικά και μόνον με πιστοποιητικά εγγραφής στα δημοτολόγια*», προφανώς εκλαμβάνοντας την εγκύκλιο εκείνη ως εισέτι «*ισχύουσα*» (αν μπορεί καν να γίνει λόγος για «*ισχύ*» ερμηνευτικής εγκυκλίου), ενώ είναι σαφές ότι το Υπουργείο Εσωτερικών έχει ήδη εγκαταλείψει τη συγκεκριμένη ανελαστική άποψη. Δεύτερον, στηρίζει την επιχειρηματολογία του στον συλλογισμό ότι άνευ δημοτολογικής εγγραφής δεν υπάρχει ιθαγένεια, προφανώς θεωρώντας, εσφαλμένα, ότι η σχετική διατύπωση της τελευταίας εγκυκλίου («*μέχρις ότου προσκομιστεί το εν λόγω πιστοποιητικό, μπορείτε ... να εκδώσετε διαβατήριο βάσει των υπάρχόντων στοιχείων*») αναφέρεται μόνο σε όσους διαθέτουν δημοτολογική εγγραφή αλλ' απλώς παρέλειψαν να προσκομίσουν το σχετικό πιστοποιητικό, και όχι, όπως είναι το ορθό, ότι καταλαμβάνει ακόμη και όσους δεν διαθέτουν καν δημοτολογική εγγραφή. Τρίτον, εστιάζει την προσοχή του επιλεκτικά στην υποχρεωτικότητα της δημοτολογικής εγγραφής, χωρίς να συνεκτιμά τις διατάξεις που απαριθμούν περιοριστικά τις κυρώσεις για τη μη τήρηση της υποχρέωσης αυτής (κυρώσεις στις οποίες δεν συμπεριλαμβάνεται η απαγόρευση χορήγησης διαβατηρίου σε κατοίκους εξωτερικού). Τέταρτον, φαίνεται ότι ερμηνεύει το ρήμα «*μπορείτε*» ως παρέχον απόλυτη διακριτική ευχέρεια για κατά βούλησιν και κατ' ευαρέσκειαν χορήγηση ή αποστέρηση διαβατηρίου, ενώ η διατύπωση της εγκυκλίου απλώς πιστοποιεί τη δυνατότητα (αλλά και υποχρέωση) των Προξενείων να ελέγξουν, βάσει των προσκομισθέντων στοιχείων, τη συνδρομή των ουσιαστικών προϋποθέσεων κτήσης της ελληνικής ιθαγένειας (εν προκειμένω, ελληνική ιθαγένεια του συζύγου και γάμος προ του 1984, προϋποθέσεις που σαφώς συντρέχουν, όπως προκύπτει από το πιστοποιητικό του οικείου Δήμου), ενδεχόμενη διαπίστωση των οποίων δεσμεύει τα Προξενεία σε ικανοποίηση της αίτησης για έκδοση διαβατηρίου.

Πέμπτον, αρνούμενο να δεχθεί ως επαρκή στοιχεία το ανωτέρω δημοτολογικό πιστοποιητικό και το προηγούμενο διαβατήριο της κ. C., φαίνεται ότι ερμηνεύει εσφαλμένα την ενδεικτική απαρίθμηση *«των υπαρχόντων στοιχείων (αστυνομική ταυτότητα, διαβατήριο κλπ.)»* ως εισάγουσα προϋπόθεση σωρευτικής προσκόμισης όλων αυτών.

Παρίσταται, συνεπώς, αναγκαία η παρέμβαση των Υπουργείων Εσωτερικών και Εξωτερικών, ούτως ώστε, αφ' ενός να εξετασθεί το ενδεχόμενο προσθέτων διευκρινιστικών οδηγιών προς όλα τα Προξενία σχετικά με την ισχύ της διάταξης του άρθρου 11 παρ. 1 π.δ. 417/93 (δεδομένου ότι η υπ' αρ. Φ.96081/18911/20.9.2002 εγκύκλιος φαίνεται πως δεν εξεπλήρωσε τον σκοπό για τον οποίον εξεδόθη), αφ' ετέρου, εν πάση περιπτώσει, να εξαναγκασθεί το συγκεκριμένο Προξενικό Γραφείο να εφαρμόσει την ανωτέρω διάταξη στην προκειμένη εκκρεμότητα.

2. Έγγραφο από 18.6.2003 προς την ενδιαφερόμενη

Ο Συνήγορος του Πολίτη, επικαλούμενος το άρθρο 4 παρ. 1 Κ.Ε.Ι. όπως αυτό ίσχυε τη στιγμή του γάμου σας (*«Αλλοδαπή μεθ' Έλληнос συζευχθείσα γίνεται Ελληνίς...»*) και το άρθρο 7 παρ. 1 ν. 1438/84, επεσήμανε ότι διατηρείτε την ελληνική ιθαγένεια ανεξάρτητα από την έλλειψη δημοτολογικής σας καταχώρισης. Απευθυνόμενος στο Τμήμα Διαβατηρίων του Υπουργείου Εσωτερικών, ο Συνήγορος του Πολίτη εισηγήθηκε να σας χορηγηθεί διαβατήριο από το Προξενικό Γραφείο Στοκχόλμης δυνάμει του άρθρου 11 παρ. 1 π.δ. 417/93 (*«Οποιοδήποτε στοιχείο, που αποδεικνύει την ελληνική ιθαγένεια του αιτούντος»*).

Απαντώντας, το Υπουργείο Εσωτερικών (έγγραφα υπ' αρ. πρωτ. Φ.97921/7883/11.4.2003 & Φ.97921/9973/26.5.2003) εμμένει στην άποψη ότι η έκδοση διαβατηρίου εξαρτάται απολύτως από την ύπαρξη προηγούμενης δημοτολογικής σας εγγραφής. Με την άποψη αυτή, εν μέρει στηριζόμενη σε αμφίβολη νομική βάση (*«Η Ελληνική Ιθαγένεια, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 25 του Κ.Ε.Ι., αποδεικνύεται αποκλειστικά και μόνον με πιστοποιητικό εγγραφής στο δημοτολόγιο...»*) και εν μέρει μη επικαλούμενη καν οιοσδήποτε διατάξεις (*«Η απόκτησις της Ελληνικής Ιθαγενείας διαπιστώνεται μόνο κατόπιν εκδόσεως σχετικής διαπιστωτικής πράξεως της Περιφέρειας...»*), δεν συμφωνεί ο Συνήγορος του Πολίτη. Επί πλέον, το γεγονός ότι σας έχουν στο παρελθόν χορηγηθεί αλληπάλληλα ελληνικά διαβατήρια, θα έπρεπε να δεσμεύει τη διοίκηση σε αποχή από πράξεις ανατροπής μιάς νομίμως δημιουργηθείσης εμπιστοσύνης.

Ωστόσο, η άκαμπτη στάση της κατ' εξοχήν αρμόδιας υπηρεσίας, ιδιαίτερα δε σε συνδυασμό με το γεγονός ότι η δημοτολογική εγγραφή αποτελεί ούτως ή άλλως έννομη υποχρέωσή σας (αν και ανεξάρτητη από το ζήτημα της διατηρούμενης ιθαγένειάς σας), στερεί τον Συνήγορο του Πολίτη από κάθε προοπτική αποτελεσματικής παρέμβασής του στο πλαίσιο του εφικτού. Άλλωστε, με την από 20.12.2002 επιστολή σας, έχετε ήδη εκδηλώσει προθυμία να τακτοποιηθείτε δημοτολογικά.

Για τους παραπάνω λόγους, ο Συνήγορος του Πολίτη διαπιστώνει ότι η ασφαλέστερη και συντομότερη διέξοδος δεν είναι η επιμονή στις εισηγήσεις του (τις οποίες, άλλωστε, ο ίδιος δεν έχει καμμιά έννομη δυνατότητα να επιβάλει στις αρμόδιες υπηρεσίες), παρά μόνον η ολοκλήρωση της δημοτολογικής σας εγγραφής, άμεσο αποτέλεσμα της οποίας θα είναι η έκδοση διαπιστωτικής πράξης της Περιφέρειας σχετικά με την ιθαγένειά σας (εφ' όσον ρητώς ζητήσετε την έκδοση τέτοιας πράξης). Για κάθε σχετική λεπτομέρεια, μπορείτε ν' απευθυνθείτε στο Τμήμα Δημοτολογίου του Δήμου Νέας Ιωνίας. Σε περίπτωση που διαθέτετε ήδη τα πιστοποιητικά αυτά, μπορείτε να τα υποβάλετε μέσω του Προξενικού Γραφείου, το οποίο θα τα διαβιβάσει αρμοδίως (εγκύκλιος

Υπουργείου Εξωτερικών υπ' αρ. πρωτ. Φ.646/MON/ΑΣ801/10.5.99: «...υποχρέωση των Προξενικών Αρχών να παρέχουν κάθε δυνατή βοήθεια στους πολίτες προκειμένου να τακτοποιηθούν δημοτολογικά»).